

Опис печерної системи Кизил-Коба

Вхід розташований на західному схилі масиву Довгоруківська яйля. Висота входів 596 м (Темна, Харанлих-Коба) і 615 м (Вітрова, Іель-Коба).

Печера закладена в товстошаруватих і шаруватих верхньюрських вапняках. Близня частина печери має загальну довжину 2,5 км. Тут вона утворює шість чітких поверхів, з перевищенням одного над іншим від 4-5 до 8-10 м. Найбільший розвиток отримали 5-й, 3-й і 2-й поверхи, вочевидь сформованих у періоди найбільш тривалих затримок склепінних піднятій. Поверхи являють собою субгоризонтальні галереї, майже прямолінійні (другий поверх), іноді утворюють досить складні лабіринти (3-5 поверхи), шостий і четвертий поверхи значно менші. Всі шість поверхів закладені вздовж регіонального розлому. Найбільш віддалений від його площини четвертий поверх, майже на 65 метрів. Нижні поверхи поступово наближаються до розлому, використовуючи системи крутонахилених тріщин сколювання. По першому поверху в 200 м від входу протікає підземна річка, що йде у сифон. У паводок вода також підтоплює другий поверх. Натічні відкладення в ближній частині печери майже не збереглися. На окремих ділянках є рясні водні механічні відкладення.

На ділянці від першого сифона до Другого обвального залу печера закладена вздовж розлому з простяганням північний схід 40°. Тут розвинені 1-й, 2-й і місцями 3-й поверхи, що мають в основному сифонний характер. Лише у великих розломів формуються обвальні зали висотою до 30-40 м. На цих ділянках в стінах залів простежуються лише фрагменти поверхів. Від Другого обвального залу печера поступово розгортається на південний схід і складається з коліноподібних ділянок, які використовують тектонічну тріщинуватість двох великих систем порушень 310 і 40°. Іноді на відстані 40-100 м в стінах залів і галерей оголюються відпрепаровані водою змішувачі порушень. У порушень утворюються каскади висотою до 20 метрів. Головна галерея печери Червона завершується П'ятим обвальним залом (довжина 80 м, ширина до 60 м, висота до 40 м). Тут вперше з'являються пачки пісковиків, характерні для розрізу тітона центральної частині Довгоруківського масиву. За бриловим навалом П'ятого обвального залу починається шостий сифон який обходить по проході в завалі.

На ділянці від Третього до П'ятого обвальних залів в головну галерею відкриваються декілька бокових притоків. Один з них - це притока з печери Голубиної, другий, найбільш повноводний Клоака, дренає поверхневі водозбори центральної частини Довгоруківського плато, а також притоки Висячий, Південний, Конкретій. Впродовж всієї печери чітко простежуються 1-й і 2-й поверхи, 4-й поверх простежується тільки в при входовій частині печери, 4-й і 5-й поверхи - до району 3-4 сифонів, 2-й і 3-й - до П'ятого обвального залу. Дальня частина печери дуже багата майже всіма типами печерних відкладів. Особливо різноманітні водні механічні та водні хемогенні відкладення. Температура повітря в печері 9,8-11,6°. Близня її частина активно провітрюється і випаровує вологу. У дальній частині відбувається конденсація, що підтримує меженний стік. У алювії і глинистих накопичення виявлені місцезнаходження кісток хребетних пізньопліоценового-антропогенового віку.

У межень підземна річка складається більш ніж з 70 ерозійних, проточних і гребле-проточних озер. Запаси зарегульованої в них води складають всього 15 тис.м³. У паводок рівень води в окремих галереях підвищується на 6-8 м. Ці запаси протягом 5-8 діб спрацьовуються, і печера знову виходить на меженний режим. У печері неодноразово проводились напівстаціонарні гідрохімічні, геофізичні, гідрогеологічні спостереження.

Наразі ділянка до 1 сифона обладнана для екскурсій.

Станом на вересень 2021 р. проєктивна довжина печерної системи Кизил-Коба склала 21934 м, протяжність – 22437 м, амплітуда – 238 м, площа – 95359 м²

У тому числі:

Печера Голубина.

проєктивна довжина 5835 м, протяжність – 5952 м, амплітуда – 176 м, площа – 20284 м²

Печера Гріфон.

проєктивна довжина 313 м, протяжність – 321 м, амплітуда – 20 м, площа – 530 м²